

Lesbrief bij de voorstelling **Abdallah van de Zee**.

Binnenkort gaat u met uw leerlingen naar de voorstelling *Abdallah van de Zee*, die gespeeld wordt door muziektheatergezelschap Rood Verlangen. *Abdallah van de Zee* is een muzikale vertelling, gebaseerd op een oud Marokkaans sprookje, dat door Auke Reuvers en Godfried Beumers is omgewerkt tot een hedendaags allochtoon verhaal. Rood Verlangen hoopt dat u met uw leerlingen zult genieten van de voorstelling. Met deze lesbrief kunt u zich optimaal voorbereiden op uw theaterbezoek.

Over muziektheatergezelschap **Rood Verlangen**

Rood Verlangen is een klein, dynamisch muziektheatergezelschap dat anonieme volksverhalen en hedendaagse vertellingen, ingebed in muziek van beroemde componisten, op theatrale wijze vertelt en speelt. Rood Verlangen is een initiatief van accordeonist Nico-Jan Beckers en klarinettist Auke Reuvers en werd opgericht in 1999. In samenwerking met gastspelers uit andere kunstdisciplines maken zij voorstellingen voor jong en oud. Het uitgangspunt hierbij is om met minimale middelen maximale expressie te bereiken. Zonder uitbundige kostuums, zonder grootse decors en zonder speciale theaterbelichting willen zij een zo groot mogelijk scala aan expressies en beelden oproepen via de zeggingskracht van taal, muziek en gebaar. Rood Verlangen wil passievolle voorstellingen maken en daarmee het publiek meenemen naar een wonderlijke verbeeldingswereld.

De spelers van Rood Verlangen nemen kinderen graag mee in hun verbeeldingswereld. Daarbij gebruiken ze eigenlijk alleen maar hun stem, hun instrumenten en hun lichaam. Met taal en muziek roepen ze een visuele wereld op in de hoofden van de kinderen. Ieder kind kan door te luisteren naar het verhaal én de muziek zijn eigen beeldenwereld creëren.

Dit alles vraagt niet alleen veel concentratie van de uitvoerenden, maar ook de nodige rust en aandacht van de kinderen en de begeleidende volwassenen. De afgelopen jaren hebben de spelers van Rood Verlangen laten zien dat deze vorm van vertellen en musiceren voor het publiek een zeer enerverende en plezierige uitdaging is.

Over de voorstelling **Abdallah van de Zee**

‘Mijn

naam is Abdallah. ABDALLAH! Dat is Marokkaans. Nu ben ik oud, maar vroeger toen ik jong was, viste ik de hele dag, want ik was een vissersjongen. En een geluksvogel! En niemand durfde mij Leugen-Marokkaan te noemen!’

Abdallah heeft geen land, geen geld, geen vader en geen trots. En toch leert hij zichzelf om trots én rijk én geliefd te zijn.

Abdallah van de Zee is een warmbloedig en magisch verhaal over moed en trouw aan jezelf. Een verhaal over een allochtoon die tegen de stroom in zwemt.

Verhaal:	Geïnspireerd op een Marokkaanse vertelling
Tekst:	Auke Reuvers & Godfried Beumers
Muziek:	Manuel de Falla
Muziekarrangementen:	Auke Reuvers & Nico-Jan Beckers
Regie:	Marianne van Doesburgh-Visser
Vormgeving:	Godfried Beumers
Verteller:	Godfried Beumers
Klarinet:	Auke Reuvers
Accordeon:	Nico-Jan Beckers
Familievoorstelling:	Vanaf 8 jaar
Schoolvoorstelling:	Groep 5 t/m 8
Duur:	60 minuten

Over de vorm van de voorstelling **Abdallah van de Zee**

Rood Verlangen heeft voor groep 5 t/m 8 een voorstelling gemaakt over een Marokkaanse man die Abdallah heet. Deze arme eenzame man vertelt over vroeger toen hij nog een jongen was. Toen hij gelukkig en rijk was. En over hoe dat alles verdween. Over hoe hij ondervond wat vreemdelingenhaat voor zijn leven ging betekenen. Over hoe hij belazerd werd, hoe hem alles werd afgepakt.

Maar de veerkrachtige fantasie van de oude Abdallah houdt hem op de been. De fantasie om verhalen te vertellen. En dus vertelt hij zijn levensverhaal. Met behulp van de twee muzikanten van Rood Verlangen neemt hij het publiek mee naar een exotische wereld van vliegende tapijten, zeemeerminnen en de eeuwige zee. In de ik-vorm vertelt de verteller zijn schrijnende verhaal steeds meer in de richting van een onwaarschijnlijk sprookje. Zou hij liegen?

Op het podium staat een oude tafel met enkele stoelen er omheen. Op de achtergrond hangt een blauw doek. Meer is er niet. Het is de armoede van Abdallahs wereld. Hij bezit slechts een versleten boodschappentas met daarin aan de buitenwereld nooit getoonde spullen. Een buiten-wereld die dikwijls zo vijandig is. Zou Abdallah de twee muzikanten kunnen verleiden om zijn vrienden te worden?

Abdallah van de Zee is een ietwat mysterieus verhaal dat zich gaandeweg steeds meer prijsgeeft. Maar voor de fantasie van de kijker blijft er ook een deel verborgen. En dat is misschien wel het interessante van zo'n persoonlijk verhaal. Wat vult het publiek zelf aan? Wat doet de verbeelding van de toehoorder? Heeft hij, evenals Abdallah, de veerkrachtige fantasie om in de harde wereld staande te blijven? Kan Abdallah zijn toeschouwers verleiden om hun vriend te worden? Kan onze wereld zonder vreemdelingenhaat? Zonder wantrouwen?

Met slechts woorden, mimiek en muziek vertelt Rood Verlangen een verhaal met heel weinig middelen over een situatie die heel erg op de wereld van nu lijkt. Met die weinige middelen willen de spelers van Rood Verlangen de kinderen uitdagen om een rijk verhaal te ondergaan en het intens voelbaar te beleven.

Om een voorstelling tot een succes te maken, is het belangrijk om de verwachtingen van het publiek en de uitvoerenden op elkaar af te stemmen. Een vertelvoorstelling is namelijk geen toneelstuk, musical of filmvertoning. Er is alleen een verteller/acteur. De instrumenten die hij tot zijn beschikking heeft, zijn slechts zijn stem, zijn gebaren, de woorden en zijn gezichtsuitdrukkingen. Daarnaast zijn er de twee muzikanten die de verbale taal van de acteur ondersteunen en versterken met hun eigen muzikale taal.

Het spreekt vanzelf dat stilte en aandacht van het publiek erg belangrijk zijn voor een verteller, maar ook voor het publiek zelf. De leerlingen moeten hun eigen verbeelding gebruiken terwijl ze het verhaal horen. De beelden, geluiden en gevoelens moeten de kans krijgen in hun hoofd te ontstaan. Eigenlijk maken ze dus zelf de voorstelling voor een groot deel in hun eigen hoofd.

Over het kijken naar een **voorstelling**

Kinderen moeten vaak nog vertrouwd raken met het kijken naar een voorstelling. Een voorstelling is 'live' en wordt dus gemaakt waar je bij bent. Het gedrag van het publiek is van invloed op de kwaliteit van de voorstelling. Kinderen zijn allemaal wel vertrouwd met televisie kijken. Daarom is het aardig om eens te zien wat het verschil is tussen tv kijken en het bijwonen van een voorstelling.

Kijken naar een voorstelling	Televisie kijken
<ul style="list-style-type: none"> - de voorstelling wordt gemaakt waar je bij bent - je kunt het geluid niet harder of zachter zetten - je kunt de voorstelling niet zomaar stop zetten - het speelt zich af in een speciale ruimte - er zijn ook onbekende mensen bij die ernaar kijken - er zijn speciale voorzieningen nodig (bijvoorbeeld licht en geluid) - je zit niet altijd op de eerste rang - lopen, praten, eten en schuifelen stoort <p>- na een voorstelling klapt de kijker om de artiest(en) te bedanken; hoe mooier de voorstelling des te langer duurt het applaus</p>	<ul style="list-style-type: none"> - het televisieprogramma is al af als je ernaar kijkt - je kunt het geluid harder of zachter zetten - je kunt de televisie uitzetten wanneer je wilt - het speelt zich af in de huiskamer - er zijn alleen bekende mensen bij die meekijken - er zijn geen speciale voorzieningen nodig - je zit net zo dichtbij als je zelf wilt - je kunt lopen, snoepen of praten zonder het televisieprogramma te storen, alleen de mensen die ook kijken hebben er misschien last van - na een televisieprogramma geef je geen applaus, want de programmamakers horen of zien je toch niet

Zelf vertellen en spelen

Hieronder volgen enkele suggesties waarmee u de leerling kunt laten ervaren hoe het is om een gebeurtenis of een verhaal met eigen woorden te vertellen of spelen. Ze zullen hierbij merken hoe belangrijk concentratie en verbeelding zijn! De leerlingen kunnen in groepjes of in een centrale setting aan elkaar vertellen.

- Laat de leerlingen vertellen wat ze in het eerste half uur hebben gedaan, nadat ze zijn opgestaan.
  - De leerlingen bekijken hun schoenen. Laat hen vertellen waar deze schoenen in hun korte of lange (schoenen)leven zoal zijn geweest.
  - De leerlingen bekijken hun handen. Laat hen vertellen wat hun handen die dag hebben meegemaakt.
  - Lees een (kort) verhaal voor. De leerlingen maken een duidelijke, grote tekening van een belangrijk moment uit het verhaal. Laat enkele leerlingen bij die tekening met eigen woorden vertellen wat er te zien is en wat er op dat moment gebeurt.
  - Laat de leerlingen een eigen toneelstukje spelen over een bepaalde situatie of gebeurtenis.
- Theatervoorbereiding

Om de kinderen voor te bereiden op de voorstelling en ze nieuwsgierig te maken naar theater, kunt u in een kringgesprek de volgende vragen aan de orde stellen.

- Wie is er wel eens naar een voorstelling geweest?
- Waar vond die voorstelling plaats? Op school? In de schouwburg? In de openlucht?

- Hoe was dat? Wat kun je erover vertellen?
- Is het anders dan televisie of de bioscoop? Hoe dan?
- Droegen de acteurs kostuums? Waarom doen ze dat?
- Wat is een decor? Is er altijd een decor?

Vertel zelf iets over een voorstelling die u ooit gezien hebt. Denk ook aan concerten, straattheater, musicals, poppenkast, etc.

Praat met de kinderen over de theateretiquette. Hoe luister en kijk je naar een voorstelling? Wat zijn de spelregels? In het onderdeel *Tijdens de voorstelling* wordt hier meer over verteld.

Over de thema's van de voorstelling **Abdallah van de Zee**

Discriminatie/vreemdelingenhaat

De Marokkaan Abdallah heeft zijn hele leven lang moeten ondervinden hoe het is om als vreemdeling niet geaccepteerd te worden. Al sinds de tijd dat hij een kleine vissersjongen was leeft hij als allochtoon in Spanje. Omdat hij als jonge visser een buitengewone geluksvogel was en zijn netten altijd vol waren, werden de Spaanse vissers al gauw jaloers en verachtten hem. Op een dag besluiten de Spanjaarden om op zijn oude vertrouwde plek stiekem gif in het water te gooien. Vanaf dat moment verandert het leven van Abdallah drastisch. Abdallah leeft alleen met zijn zieke moeder en jongere zusje en dus is hij de kostwinner. Wat niet kan uitblijven is een leven vol armoede en tegenspoed. Tot er een wonder gebeurt...

In onze huidige tijd is discriminatie en vooral het wantrouwen tegenover andere culturen een hot item. De media staan bol van berichten over allochtonen, discriminatie, de opkomst van vreemdelingenhaat (extreem rechts), de Islam en aanverwante zaken. Rood Verlangen wil door het spelen van de voorstelling *Abdallah van de Zee* kinderen laten beleven hoe het is om als vreemdeling buitengesloten te worden. Hoe het is om als arme allochtoon te moeten overleven in een uitzichtloze situatie.

In de literatuurlijst achter in deze lesbrief vindt u een paar titels van boeken voor kinderen die over bovengenoemd thema gaan.

Marokko

Abdallah is een Marokkaan. Hij heeft echter al op zeer jonge leeftijd zijn vaderland moeten verlaten. Over zijn land komen we in de voorstelling niet veel te weten. Wel wordt duidelijk dat Abdallah een zeker heimwee kent naar zijn afkomst en dat hij nog steeds Marokkaans bloed heeft stromen door zijn aderen.

Vooral de kunst van het vertellen van verhalen, iets dat in Marokko en in de Arabische wereld in het algemeen een belangrijk cultureel fenomeen is, heeft hij meegenomen uit zijn geboortestreek.

Rood Verlangen maakt regelmatig voorstellingen over een andere cultuur dan de onze. Bij voorkeur een cultuur die een grote verteltraditie kent. Bij de voorstelling *Abdallah van de Zee* wil Rood Verlangen stilstaan bij de Marokkaanse cultuur. Een cultuur die nogal eens negatief in het nieuws komt. Rood Verlangen wil nu eens de andere kant van Marokko laten zien. Bijvoorbeeld het Marokko van de prachtige landschappen, de schitterende kleuren, de fantastische verhalen, het temperament van haar inwoners, het mysterie van het bovenzinnelijke. In Nederland kennen we inmiddels enkele bekende schrijvers van Marokkaanse afkomst die een heel boeiend beeld weten te geven van hun land en cultuur.

In de literatuurlijst achter in deze lesbrief vindt u een paar titels van boeken voor kinderen die over Marokko en/of de Marokkaanse cultuur gaan.

Tijdens de voorstelling

Theatergedrag

Maak de kinderen er op attent dat het theatergezelschap het erg op prijs stelt wanneer het publiek zich aan bepaalde gedragscodes houdt. Maak hierover goede afspraken met de kinderen. Denk er zelf aan dat u op een strategische plaats gaat zitten en leerlingen die iets meer aandacht nodig hebben bij u in de buurt houdt. Schakel zo nodig een ouder in.

- Zorg dat iedereen voor aanvang van de voorstelling naar de wc is geweest. Tijdens de voorstelling mag er niet heen en weer gelopen worden, dat leidt de spelers en de andere kinderen af. Noodgevallen daargelaten natuurlijk.
- Het publiek moet tijdens de voorstelling zo weinig mogelijk 'aanwezig' zijn. Dus je moet niet kletsen met elkaar, of bijvoorbeeld aan elkaars haar frunniken, of het klittenband van je schoenen los en dicht doen enz. Artiesten zien niet graag een voorstelling in het publiek.
- Er mag natuurlijk wel gereageerd worden op de voorstelling als iets je erg raakt. Het verhaal kan je ontroeren, het kan spannend zijn of heel erg grappig. Al deze emoties mag je beleven en laten zien. Artiesten vinden het fijn als ze zien dat hun spel het publiek pakt.
- Tijdens de voorstelling moeten alle mobiele telefoons uitgeschakeld zijn.
- Omdat boterhamzakjes, snoeppapiertjes of ander verpakkingsmateriaal altijd veel lawaai maken, mag er tijdens de voorstelling niet worden gegeten of gedronken.
- Wanneer u voor de voorstelling naar een andere locatie gaat, brengt u vooraf de jassen naar een daarvoor aangewezen plek, meestal buiten de voorstellingsruimte.
- Vertel de groep dat ze misschien nog even moeten wachten op kinderen van andere scholen of omdat het theatergezelschap nog niet helemaal klaar is met de voorbereiding van hun voorstelling.
- Vertel hoe lang de voorstelling zal duren en wat ze daarna zullen gaan doen of waar ze moeten verzamelen.

Activiteiten na de voorstelling

Naast de hieronder genoemde activiteiten zijn sommige suggesties uit het hoofdstuk *Zelf vertellen en spelen* ook geschikt om na afloop uit te werken.

Praten over de voorstelling

Kinderen zullen de voorstelling verlaten met bepaalde beelden, emoties en indrukken. Het is raadzaam deze ervaringen met de groep te delen en zo de kinderen zich bewust te laten worden van wat ze precies hebben gezien en beleefd.

U kunt in een kringgesprek de volgende vragen aan de orde stellen.

- Hoe vond je de voorstelling?
- Wat was het mooist? Wat was niet leuk?
- Zou je de voorstelling aan een vriendje aanraden? Waarom?
- Wat voor soort voorstelling was het? Poppenspel? Toneel? Muziek(theater)? Verteltheater? Of een combinatie?
- Wat is je opgevallen aan het decor? De kostuums? En de spelers?
- Wat was de titel van de voorstelling? Waar ging de voorstelling over?
- Zou je een andere titel kunnen bedenken?
- Waar speelde de voorstelling zich af? In welke tijd?
- Over wie ging de voorstelling? Was er een hoofdrolspeler?
- Was er een thema? Welke?
- Welke gebeurtenis vond je heel spannend? Grappig? Raar? Verdrietig?
- Zijn er dingen gebeurd of gezegd die je niet hebt begrepen? Is het je later toch nog duidelijk geworden? Hoe dan?
- Heb je door het verhaal nieuwe woorden leren kennen? Welke? Wat is de betekenis ervan?
- Heeft het verhaal of de muziek bepaalde beelden in je hoofd doen ontstaan? Hoe zien die eruit?
- Heb je veel steun gehad aan de muziek bij het begrijpen van het verhaal? En bij het vormen van de beelden?
- Vond je de muziek goed passen bij de sfeer van het verhaal?

Met kinderen de praten over de thema's van de voorstelling:

Discriminatie/vreemdelingenhaat

- Ben je zelf wel eens gediscrimineerd?
- Heb je wel eens iemand gediscrimineerd?
- Is pesten hetzelfde als discrimineren?
- Hoe denk je over buitenlanders?
- Hoe denk je over Nederlanders?
- Lees je in de krant wel eens iets over het onderwerp?
- En hoe is dat op tv?
- Wie heeft ooit een boek gelezen waarin dit onderwerp voorkwam?
- Wie heeft een allochtone vriend of vriendin?

Marokko

- Wie komt uit Marokko?
- Wie heeft familie of voorouders uit Marokko?
- Wie is er ooit in Marokko geweest?
- Hoe groot is Marokko?
- Hoeveel mensen wonen er?

- Hoe leven zij? Wat geloven zij?
- Zijn alle Marokkanen hetzelfde?
- Geloven ze het zelfde?
- Wat is het verschil tussen Nederland en Marokko?
- Wat zijn de overeenkomsten?
- Waar zou je liever wonen?
- Wat voor muziek maken ze er?

Aan de hand van dit gesprek kunt u kinderen een tekening laten maken over Marokko. Misschien is er iemand die een spreekbeurt wil houden over Marokko.

Literatuurlijst

Discriminatie/vreemdelingenhaat

- Koning Jano / Herman van Campenhout
Inge neemt het op voor haar Indiase vriendje Jessy die het land dreigt te worden uitgezet.
- De zwarte Banier / Willy Vandersteen
Dit stripverhaal is onbewust misschien actueler dan gedacht.
- De nieuwe speler / Ludo Enckels
Jan en zijn vader Omer zijn bezeten van voetbal. Omer is een vreemdelingenhater en kan het niet verkroppen dat zijn zoon een vriendschap begint met de Koerdische Bahim.
- Discriminatie / Miep Klomp
Alles over dit onderwerp speciaal voor de jeugd.
- De club van lelijke kinderen / Koos Meinderts
Generaal Isimo wil alle lelijke kinderen oppakken om zijn land mooi en schoon te maken.
- Vrienden 4ever / Jos de Valk
Eigentijdse thema's als criminaliteit en discriminatie onder jongeren.
- Haas en Hond : een vriendschap op acht poten / Susanne Berner-Rottraut ; Nederlandse bew. Bart Moeyaart. Een dierenverhaal over onverdraagzaamheid en samenwerken.
- Meester Paardenpoep/ Carry Slee
Discriminatie en vriendschap zijn de grote thema's in dit spannende verhaal.

Marokko/Marokkaanse cultuur

- Marokko: verhalen uit Marokko / naverteld door Wim Burkunk
Vier volksverhalen uit Marokko.
- Marokko, het land van Rachida en Mohammed / Emmy Drexhage
Twee Marokkaanse kinderen vertellen hoe ze in Nederland kwamen en wat ze van Nederland en Marokko vinden.
- Zoon van de souk / Lydia Rood en Mohamed Sahli
Vooral geliefd bij lezers die uit Marokko afkomstig zijn. Over gebruiken en gewoontes van een kleine gemeenschap in Marokko.
- Een familie in Marokko / Judy Stewart
Meisje Malika vertelt aan de hand van foto's over het leven in Marokko.
- Mijn tante uit Marokko / Arend van Dam
Over een verstrooide tante die vanuit Bilal, Marokko overkomt.
- Aan de andere kant van het water / Nicole Boumaâza
Een vijftien jarig meisje wordt door haar vader gedwongen in Marokko te wonen terwijl haar moeder in België blijft wonen.
- Krimo de schoenpoetser / Nicole Boumaâza
Over een veertien jarige jongen die wel eens geld steelt en betrokken raakt bij een overval.
- Jos en Omar / Anita van den Boogaard
Jos en Omar bouwen een hut in de tuin. Omar vertelt over zijn oma in Marokko.

Muzikale vertellingen

- Peter en de Wolf / Sergei Prokofiev ; door Paul de Leeuw en het Rotterdams Philharmonisch Orkest
- De geschiedenis van de soldaat (L' histoire du soldat)/ Igor Stravinsky
- L'histoire de Babar / Francis Poulenc ; door Lex Goudsmit en het Amsterdams Blazers Ensemble
- Luna van de Boom ; Berona, Slowaaks sprookje / anders verteld door Bart Moeyaert
- De Schepping / door Bart Moeyaert en het Nederlands Blazers Ensemble ; met muziek van Joseph Haydn
- Verschillende kinderopera's / Frank Groothof

Bronnen

Bij het samenstellen van deze lesbrief is gebruik gemaakt van:

- Lesbrieft bij *Zie je Taal!*, Bibliotheek Hengelo
- Lesbrieft bij *De Sterrenruiter* van Jos van Amsterdam

Speciale dank

Rood Verlangen dankt Astrid van Dam, consulent onderwijs Bibliotheek Hengelo, voor haar hulp en onderzoek bij het realiseren van deze lesbrief.

